ĢENERĀLADVOKĀTA M. KAMPOSA SANČESA BORDONAS [*M. CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2019. gada 18. septembrī[1]

Lieta C-678/18

Procureur-Generaal bij de Hoge Raad der Nederlanden

(*Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Prejudiciālais jautājums – Pieņemamība – LESD 267. pants – Strīda jēdziens – Kasācijas sūdzība tiesiskuma interesēs – Ar pārsūdzēto spriedumu izspriestās situācijas negrozāmība – Dizainparaugi – Pagaidu pasākumi un aizsargpasākumi – Valsts pirmās instances tiesu kompetence pagaidu noregulējuma tiesvedībā – Kopienas dizainparaugu tiesu ekskluzīvā kompetence

1. Regulā (EK) Nr. 6/2002[2] ir noteikts, ka dalībvalstīm savās teritorijās ir jānosaka viena vai vairākas "Kopienas dizainparaugu tiesas" ar ekskluzīvu kompetenci izspriest noteiktas prasības, kas attiecas uz Kopienas dizainparaugu pārkāpumiem un spēkā esamību (81. pants).

2. Nīderlande, izpildot šo pienākumu, šo ekskluzīvo kompetenci noteica *rechtbank Den Haag* (Hāgas tiesa, Nīderlande), kurā vienam no tiesnešiem ir piešķirtas arī tiesības noteikt pagaidu pasākumus un aizsargpasākumus.

3. *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) tomēr ir šaubas, vai šis pēdējais noteikums (proti, ka tikai īpašās Kopienas dizainparaugu tiesas, kurai mītne ir Hāgā, tiesneša kompetencē būtu lemt par pagaidu pasākumiem un aizsargpasākumiem Regulas Nr. 6/2002 81. pantā noteiktajos strīdos) ir saderīgs ar citām šīs regulas normām.

4. Šīs iesniedzējtiesas šaubas ir radušās, ņemot vērā strīdīgo situāciju, kāda ir radusies Nīderlandē, kur dažādas pirmās instances un apelācijas instances tiesas, kam nav Kopienas dizainparaugu tiesas statusa, ir atzinušas, ka to kompetencē ir izskatīt pieteikumus par pagaidu pasākumiem un aizsargpasākumus procedūrās, kas ir saistītas ar prasībām par šo Kopienas dizainparaugu pārkāpumiem vai to spēkā esamību.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības. Regula Nr. 6/2002

5. Šīs regulas IX sadaļa ir par "Piekritību un procesu prasībās, kas saistās ar Kopienas dizainparaugiem".

1 Oriģinālvaloda – spāņu.

2 Padomes Regula (2001. gada 12. decembris) par Kopienas dizainparaugiem (OV 2002, L 3, 1. lpp.).

6. Šīs sadaļas 2. iedaļa, kas ietver 80. līdz 92. pantu, ir par "Strīdiem attiecībā uz Kopienas dizainparaugu tiesību pārkāpšanu un to spēkā esamību".

7. Saskaņā ar 80. pantu ("Kopienas dizainparaugu tiesas"):

"1. Dalībvalstis savās teritorijās nosaka iespējami ierobežotu skaitu valstu pirmās un otrās instances tiesu (Kopienas dizainparaugu tiesas), kas veic šajā regulā noteiktās funkcijas.

[..]"

8. Tās 81. pantā ("Piekritība jautājumos par pārkāpumiem un spēkā esamību") ir noteikts:

"Kopienas dizainparaugu tiesām ir ekskluzīva piekritība šādos gadījumos:

a) prasībām attiecībā uz Kopienas dizainparaugu tiesību pārkāpumiem un, ja tās atļauj valsts tiesību akti, prasībām attiecībā uz šādu pārkāpumu draudiem;

b) prasībām attiecībā uz paziņojumiem par Kopienas dizainparaugu tiesību nepārkāpšanu, ja tās atļauj valsts tiesību akti;

c) prasībām attiecībā uz nereģistrēta Kopienas dizainparauga spēkā neesamības pasludināšanu;

d) pretprasībām attiecībā uz Kopienas dizainparauga spēkā neesamības pasludināšanu saistībā ar a) punktā minētajām prasībām."

9. Tās 90. pantā ("Pagaidu pasākumi, ietverot aizsargpasākumus") ir noteikts:

"1. Dalībvalsts tiesās, ietverot Kopienas dizainparaugu tiesas, var iesniegt pieteikumu par pagaidu pasākumiem, ietverot aizsargpasākumus, attiecībā uz Kopienas dizainparaugu, ko var nodrošināt atbilstīgi šās valsts tiesību aktiem, kas attiecas uz valsts dizainparauga tiesībām, pat tad, ja saskaņā ar šo regulu piekritība attiecībā uz lietas būtību ir citas dalībvalsts Kopienas dizainparaugu tiesai.

2. Tiesvedībā saistībā ar pagaidu pasākumiem, ietverot aizsargpasākumus, ir pieņemami atbildētāja iesniegti iebildumi par Kopienas dizainparauga spēkā neesamību, ko neiesniedz pretprasības veidā, bet citādi. Tomēr 85. panta 2. punktu piemēro *mutatis mutandis*.

3. Kopienas dizainparaugu tiesa, kuras piekritības pamatā ir 82. panta 1., 2., 3. vai 4. punkts, ir kompetenta noteikt pagaidu pasākumus, ietverot aizsargpasākumus, kurus piemēro visās dalībvalstīs, ievērojot vajadzīgās procedūras attiecībā uz to atzīšanu un izpildi atbilstīgi III sadaļai Konvencijā par piekritību un nolēmumu izpildi. Citas tiesas šajā jautājumā nav kompetentas."

10. IX sadaļas 3. iedaļa (93. un 94. pants) attiecas uz "Citiem strīdiem saistībā ar Kopienas dizainparaugiem".

11. 93. pantā ("Papildu noteikumi attiecībā uz to valstu tiesu piekritību, kuras nav Kopienas dizainparaugu tiesas") ir noteikts:

"1. Dalībvalstī, kuras tiesām ir piekritība saskaņā ar 79. panta 1. vai 4. punktu, attiecībā uz prasībām, kas saistās ar Kopienas dizainparaugiem un kas nav minētas 81. pantā, piekritība ir tām tiesām, kurām būtu teritoriālā un priekšmetiskā piekritība lietās, kas attiecas uz šīs valsts dizainparauga tiesībām.

[..]"

B. Valsts tiesības

1. Wet op de rechterlijke organisatie (Tiesu iekārtas likums)

12. Saskaņā ar šī likuma 78. pantu:

"1. *Hoge Raad* [Augstākā tiesa] lemj par kasācijas sūdzībām, kuras par apelācijas tiesu vai pirmās instances tiesu darbībām, spriedumiem, rīkojumiem un lēmumiem iesniedz kāds no lietas dalībniekiem vai "tiesiskuma interesēs" iesniedz *Hoge Raad Procureur-generaal* [(turpmāk tekstā – "ģenerālprokurors")].

[..]

7. Kasācijas sūdzība "tiesiskuma interesēs" nav pieļaujama, ja lietas dalībnieki nolēmumu var pārsūdzēt un tas nekādi nepasliktina lietas dalībnieku iegūtās tiesības."

13. 111. panta 2. punkta ievadā un c) apakšpunktā ģenerālprokuroram ir piešķirtas tiesības iesniegt kasācijas sūdzību tiesiskuma interesēs.

2. Likums (2004. gada 4. novembris), ar ko īsteno Eiropas Savienības Padomes Regulu par Kopienas dizainparaugiem un nosaka Kopienas dizainparaugu tiesu (EK dizainparaugu regulas īstenošanas likums) [3]

14. Šī likuma 3. pantā ir paredzēts:

"Attiecībā uz visām prasībām regulas 81. panta nozīmē ekskluzīva kompetence pirmajā instancē ir *rechtbank Den Haag* [Hāgas tiesa], un pagaidu noregulējuma tiesvedībās ekskluzīva kompetence ir šīs *rechtbank* pagaidu noregulējuma tiesnesim."

II. Lietas fakti un prejudiciālais jautājums

15. *Spin Master* ir Kanādas rotaļlietu ražošanas uzņēmums. Tas ar preču zīmi "Bunchems" tirgo krāsainas rotaļu bumbiņas, kas līp viena pie otras, kā rezultātā var tikt izveidotas visdažādākās formas un figūras. 2015. gada 16. janvārī uz tās vārda ar Nr. 002614669 0002 tika reģistrēts Kopienas dizainparaugs attiecībā uz šīm rotaļu bumbiņām.

16. *High5* ar nosaukumu "Linkeez" tirgo krāsainas rotaļu bumbiņas, kas līp viena pie otras un no kā var tikt izveidotas visdažādākās formas un figūras.

17. *Spin Master* vērsās pie *rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas tiesa, Nīderlande) pagaidu noregulējuma tiesneša, ierosinot tiesvedību par pagaidu pasākumu noteikšanu saistībā ar reģistrētā Kopienas dizainparauga pārkāpumu. Konkrētāk, tā lūdza aizliegt tirgot *High5* ražojumus Nīderlandes teritorijā.

18. Šajā tiesvedībā *High5* apgalvoja *in limine litis*, ka tikai *rechtbank Den Haag* (Hāgas tiesa) ir ekskluzīva kompetence izskatīt strīdu un ka tādēļ Amsterdamas tiesai nav kompetences [šajā jautājumā].

3 (Nederlandse) Wet van 4 november 2004 tot uitvoering van de verordening van de Raad van de Europese Unie betreffende Gemeenschapsmodellen houdende aanwijzing van de rechtbank voor het Gemeenschapsmodel (Uitvoeringswet EG-verordening betreffende Gemeenschapsmodellen) (Stb. 2004/573). Turpmāk tekstā – "2004. gada 4. novembra likums".

19. 2017. gada 12. janvārī *rechtbank Ámsterdam* (Amsterdamas tiesa) pagaidu noregulējuma tiesnesis noraidīja iebildi par kompetences trūkumu, pamatojoties uz Regulas Nr. 6/2002 90. panta 1. punktu, un noteica vairākus pagaidu pasākumus un aizsargpasākumus[4]. Šajā pašā lēmumā tas noteica, ka termiņš prasības iesniegšanai par lietas būtību, kā tas ir noteikts Civilprocesa kodeksa 1019.i pantā, ir seši mēneši no šī lēmuma pieņemšanas dienas.

20. Ģenerālprokurors, norādot, ka Nīderlandes judikatūrā pastāv atšķirīgi viedokļi par to, vai *rechtbanken* (pirmās instances tiesas), kas nav *rechtbank Den Haag* (Hāgas tiesa), tiesnešu, kuri ir atbildīgi par pagaidu pasākumiem un aizsargpasākumiem, kompetencē ir noteikt šādus pasākumus šajos strīdos, iesniedza kasācijas sūdzību "tiesiskuma interesēs" par Amsterdamas tiesas pagaidu noregulējuma tiesneša lēmumu.

21. Kasācijas sūdzības pamatojumā ģenerālprokurors norādīja:

– saskaņā ar Nīderlandes tiesību aktiem vienīgais tiesnesis, kam ir kompetence noteikt pagaidu pasākumus un aizsargpasākumus tiesvedībās par Kopienas dizainparaugu pārkāpumiem, esot *rechtbank Den Haag* (Hāgas tiesa);

– Regulas Nr. 6/2002 90. panta 2. punkts, kā tas esot secināms no likumdošanas vēstures un minētās regulas "struktūras", neesot piemērojams tās 81. pantā paredzētajos strīdos.

22. Šajos apstākļos *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) uzdeva Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

"Vai Kopienas dizainparaugu regulas 90. panta 1. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajā ir paredzēts, ka kompetence noteikt pagaidu pasākumus un aizsargpasākumus, obligāti ir jānodod visām tur minētajām dalībvalsts tiesām, vai arī tajā – pilnībā vai daļēji – dalībvalstīm ir ļauts izlemt nodot kompetenci noteikt šādus pasākumus vienīgi tiesām, kas saskaņā ar Kopienas dizainparaugu regulas 80. panta 1. punktu ir noteiktas kā (pirmās un otrās instances) Kopienas dizainparaugu tiesas?"

III. Tiesvedība Tiesā

23. Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu Tiesā tika reģistrēts 2018. gada 5. novembrī.

24. Rakstveida apsvērumus ir iesnieguši ģenerālprokurors, Nīderlandes valdība un Komisija. Noturēt tiesas sēdi netika uzskatīts par nepieciešamu.

IV. Vērtējums

25. Prejudiciālais jautājums īsumā ir par to, vai (specializēto) Kopienas dizainparauga tiesu ekskluzīvā kompetence izskatīt noteiktas prasības par pārkāpumiem un spēkā esamību, kas ir noteiktas Regulas Nr. 6/2002 80. un 81. pantā, attiecas vai neattiecas uz pagaidu pasākumiem un aizsargpasākumiem, kas ir aplūkoti šīs regulas 90. pantā.

26. Šaubas rodas saistībā ar faktu, ka – atšķirībā no šīs ekskluzivitātes – minētais 90. pants paver iespēju, ka attiecībā uz Kopienas dizainparaugiem būtu iespējams vērsties citās dalībvalstu tiesās (proti, ne tikai specializētajās), lūdzot noteikt pagaidu pasākumus un aizsargpasākumus.

4 Tostarp, brīdinot ar sodanaudas piemērošanu, aizliedza *High5* tirgot rotaļu bumbiņas un to piederumus un noteica tai pienākumu atsaukt šo ražojumu no profesionālajiem pircējiem, atlīdzinot tiem to cenu un transporta izdevumus. *High5* bija arī pienākums nodot *Spin Master* savu piegādātāju un pircēju sarakstu, norādot piegādājamos ražojumus.

27. Pirms pievēršos šo šaubu kliedēšanai, ir jānoskaidro, vai, kā ļauj noprast iesniedzējtiesa savā nolēmumā, runa ir par strīdu, kas atbilst LESD 267. panta prasībām.

A. Par prejudiciālā jautājuma pieņemamību

28. Prejudiciālais jautājums par interpretāciju ir radies saistībā ar kasācijas sūdzību "tiesiskuma interesēs", ko var iesniegt ģenerālprokurors par pirmās instances tiesu un apelācijas tiesu nolēmumiem, kas nav pārsūdzami parastajā kārtībā.

29. Šis kasācijas sūdzības veida mērķis ir nodrošināt tiesību vienveidīgu piemērošanu. Tā var tikt iesniegta tad, ja tiesvedībā aplūkojamais jautājums rodas lielā skaitā lietu un, nepastāvot *Hoge Raad* (Augstākā tiesa) lēmumam, judikatūrā ir piedāvāti atšķirīgi risinājumi.

30. Runa ir par procesuālu mehānismu, kas vispārākajā pakāpē attīsta tradicionālo kasācijas sūdzībai raksturīgo tiesiskuma aizsardzības funkciju (proti, drīzāk tiesiskuma aizsardzību objektīvā nozīmē nekā lietas dalībnieku subjektīvo interešu aizsardzību). Šī funkcija ir papildināta ar mērķi "tiesiskuma interesēs" noteikt tiesu praksi nākotnei, lai gan tam nav konkrētu seku pamatlietā, kuras rezultāts paliek nemainīgs. Gadījumā, ja kasācijas sūdzība tiks apmierināta, pārsūdzētais spriedums būs jāatceļ, tomēr tas neietekmēs lietas dalībnieku juridisko situāciju, kas ir galīgi noteikta pirmajā instancē.

31. *Hoge Raad* (Augstākā tiesa) acīmredzami ir tiesa, kuras lēmumi nav pārsūdzami LESD 267. panta izpratnē. Tādēļ, ja pastāv šaubas par kādas Savienības tiesību normas interpretāciju, tai ir pienākums uzdot prejudiciālu jautājumu Tiesai.

32. Varētu domāt, ka, pat ja vispārēji tiktu atzīta iesniedzējtiesas tiesas spriešanas kompetence, tomēr, tā kā saistībā ar tiesiskuma interesēs iesniegto kasācijas sūdzību nepastāv īsts strīds starp lietas dalībniekiem, prejudiciālais jautājums nebūtu pieņemams.

33. Tomēr es neuzskatu, ka šis iebildums varētu tikt atbalstīts. Prasību, ka prejudiciālais jautājums tiek uzdots tiesvedībā, kurā ir ievērots pušu sacīkstes princips, Tiesa ir noraidījusi jau sen [5]. Kā norādījis ģenerāladvokāts D. Ruiss–Harabo Kolomers [*D. Ruiz–Jarabo Colomer*], prejudiciālais jautājums ir pieņemams arī tad, "ja nav strīda. Izšķirošais ir tas [..], ka iestāde, kas lūdz Tiesas palīdzību, pilda tiesu iestādes funkcijas un tā uzskata, ka lēmuma pieņemšanai ir nepieciešama Kopienas tiesību interpretācija; nav svarīgi, ka attiecīgajā tiesvedībā nepastāv strīds" [6].

34. Ja, kā tas ir šajā lietā, starp pusēm iepriekš ir bijis strīds un pirmās instances tiesas nolēmums apelācijas vai kasācijas sūdzības ceļā ir nonācis augstākas instances tiesas izskatīšanā, "[..] tiesa principā ir jāuzskata par tiesu [LESD 267.] panta izpratnē, kura ir pilnvarota uzdot prejudiciālu jautājumu Tiesai" [7].

35. Šo secinājumu neatspēko fakts, ka strīdus pušu individuālā situācija paliek nemainīga, lai kāda būtu tiesiskuma interesēs pasludinātā sprieduma iznākums. Tieši pretēji, šī veida spriedumu *erga omnes* iedarbība piešķir tiem statusu, kas tieši tādēļ, ka tā ietekmē vairāk nekā konkrēto gadījumu, ar uzviju pamato, ka *Hoge Raad* (Augstākā tiesa) var vērsties Tiesā, lai tās atbildei, interpretējot Savienības tiesības, būtu plašāks tvērums, tādējādi garantējot, ka Regulu Nr. 6/2002 vienveidīgi piemēro visas Nīderlandes tiesas.

36. Rezumējot, es uzskatu, ka nav šķēršļu prejudiciālā jautājuma pieņemamībai.

5 Spriedumi, 1971. gada 14. decembris, *Politi* (43/71, EU:C:1971:122); 1974. gada 21. februāris, *Birra Dreher* (162/73, EU:C:1974:17); 1998. gada 18. jūnijs, *Corsica Ferries* (C-266/96, EU:C:1998:306), un 2009. gada 25. jūnijs, *Roda Golf & Beach Resort* (C-14/08, EU:C:2009:395), 33. punkts.

6 Secinājumi, kas ir sniegti lietā *De Coster* (C-17/00, EU:C:2001:366), 30. punkts.

7 Spriedums, 2008. gada 16. decembris, *Cartesio* (C-210/06, EU:C:2008:723), 57.-59. punkts.

B. Par lietas būtību

37. Regulā Nr. 6/2002 ir izvēlēts tiesu specializācijas modelis, – katrā dalībvalstī tiek noteikts iespējami ierobežots skaits valstu tiesu (kas tiek sauktas par "Kopienas dizainparaugu tiesām"), lai tās pieņemtu nolēmumus par Kopienas dizainparaugu spēkā esamību un to pārkāpumiem.

38. Šajā normā, kas ir ietverta minētās regulas 80. un 81. pantā, ir paredzēts, ka – nepastāvot iespējai strīdēties par šo jautājumu – attiecīgo strīdu izšķiršana *pēc būtības* ir piekritīga tikai minētajām Kopienas dizainparaugu tiesām kā šīs jomas ekspertiem.

39. Tomēr tās pašas regulas 90. panta 1. punktam, šķiet, ir cita loģika, – tajā, ciktāl runa ir pagaidu pasākumiem un aizsargpasākumiem, efektivitātes principam ir pievērsta lielāka uzmanība nekā tiesu specializācijai [8]. Par šādiem pasākumiem "dalībvalsts tiesās, ietverot Kopienas dizainparaugu tiesas, var iesniegt pieteikumu [..] attiecībā uz Kopienas dizainparaugu".

40. Pirmajā acu uzmetienā 81. panta ekskluzivitāte "pazūd" 90. pantā, tādējādi atļaujot ne tikai specializētās tiesas, bet arī citu valstu tiesu darbību, lai gan tikai attiecībā uz pagaidu pasākumiem un aizsargpasākumiem. Attiecībā uz tiem ātruma prasības, kas ir raksturīgas efektivitātes principam, un dažādo kompetento tiesnešu lielāks teritoriālais tuvums varētu pamatot decentralizētu, nevis tikai vienā tiesā koncentrētu strīdu izšķiršanu [9].

41. Regulas Nr. 6/2002 90. panta 1. punkta formulējums atbalsta šādu interpretāciju, – jebkura dalībvalsts tiesa (jāsaprot, ka tas ir attiecināms uz tiesām, kas attiecīgajā valstī ir tiesīgas izskatīt strīdus par dizainparaugiem) var noteikt šāda veida pasākumus. Frāze "ietverot Kopienas dizainparaugu tiesas" apstiprina, ka tai nav jābūt specializētajai tiesai, – specializētām tiesām ir vienlīdzīga kompetence ar pārējām tiesām attiecībā uz pagaidu pasākumiem un aizsargpasākumiem [10].

42. Gan ģenerālprokurors [11], gan Nīderlandes valdība tomēr uzskata, ka Regulas Nr. 6/2002 90. pants nemaina 81. panta piemērošanas jomu un ka tas arī nav tajā paredzēto noteikumu izņēmums. Tie uzskata, ka ar 81. pantu ir noteikta specializēto Kopienas dizainparaugu tiesu kompetence jebkurā pārkāpumu vai spēkā esamības procedūras posmā, tostarp attiecībā uz aizsargpasākumiem. Viņu ieskatā 90. pants ir piemērojams citiem prasību veidiem, kas ir atšķirīgi no 81. pantā norādītajām prasībām.

43. Komisija aizstāv pretēju nostāju. Regulas Nr. 6/2002 90. panta 1. punkts ļaujot saprast, ka kompetence noteikt aizsargpasākumus attiecībā uz Kopienas dizainparaugiem ir dalībvalstu tiesām, "ietverot Kopienas dizainparaugu tiesas". Proti, tas piedāvājot alternatīvu vērties vai nu (specializētajās) Kopienas dizainparaugu tiesās, vai arī citās nespecializētajās tiesās (bet ar vispārēju kompetenci strīdos par dizainparaugiem). Es uzskatu, ka šis viedoklis ir vispiemērotākais šīs normas interpretācijai.

44. Savas nostājas pamatojumam ģenerālprokurors min Protokolu par strīdu izšķiršanu Kopienas patentu pārkāpumu un spēkā esamības jomā [12]. Ģenerālprokurors uzskata, ka Regulas Nr. 6/2002 90. pants balstās uz minētā protokola 36. pantā iestrādāto modeli, kura mērķis bija radīt iespēju noteikt aizsargpasākumus gan attiecībā uz valsts, gan Kopienas patentiem. Ar minēto 36. pantu esot bijis paredzēts izveidot izņēmumu nevis no Protokolā ietvertajiem iekšzemes kompetences noteikumiem, bet gan no starptautiskās kompetences noteikumiem [13].

8 Šo pasākumu veidi Regulā Nr. 6/2002 nav saskaņoti, – katrā dalībvalstī tiek piemēroti pasākumi, kas ir paredzēti tās tiesību aktos.

9 Kā jau esmu minējis, Regulai Nr. 6/2002 nav pretrunā, ka katrā dalībvalstī var būt ne tikai viena, bet vairākas ("iespējami ierobežots" skaita) specializētās tiesas dizainparaugu jautājumos. Nīderlande izvēlējās noteikt vienu vienīgo tiesu.

10 Cits jautājums ir par šo pasākumu sekām atkarībā no tā, kura tiesa tos nosaka. Es pievērsīšos šīm atšķirībām vēlāk.

11 Viņa apsvērumos tiek atkārtoti apsvērumi no kasācijas sūdzības tiesiskuma interesēs, kas celta *Hoge Raad* (Augstākā tiesa).

12 OV 1989, L 401, 34. lpp.

13 Protokola 14. pants attiecas uz starptautisko kompetenci un 15. pants attiecas uz iekšzemes kompetenci.

45. Es neuzskatu, ka šī atsaukšanās uz Kopienas patentu strīdu risināšanas mehānismu (kas netika īstenots kā pastāvīgs mehānisms) vienā vai otrā nozīmē noderētu Regulas Nr. 6/2002, kas attiecas uz dizainparaugiem, 90. panta interpretācijai. Ir skaidrs, ka Nīderlandes likumdevējs ir paudis savu vēlmi koncentrēt visu kompetenci attiecībā uz Kopienas patentu aizsardzību vienā tiesā, sekojot minētā protokola noteikumos sniegtajam piemēram, bet šāds lēmums nekliedē neskaidrības par 90. panta piemērošanas jomu saistībā ar Regulas Nr. 6/2002 81. pantu.

46. Svarīgāks ir arguments par Regulas Nr. 6/2002 "struktūru", uz ko atsaucas ģenerālprokurors un Nīderlandes valdība. Viņi uzskata, ka 90. pants attiecībā uz pagaidu pasākumiem un aizsargpasākumiem ir *vispārēja* norma, kas ir jāpapildina atkarībā no tiesvedības veida, kurā tie tiek lūgti:

– ja runa ir par prasībām "attiecībā uz Kopienas dizainparaugu tiesību pārkāpšanu un to spēkā esamību" (81. pants), tikai specializētās tiesas varot noteikt attiecīgos pagaidu pasākumus un aizsargpasākumus, jo tikai tām esot ekskluzīvā kompetence šajās tiesvedībās;

– ja runa ir par pārējām prasībām, kas nav noteiktas 81. pantā, pilnīgi loģisks esot 90. panta 1. punkta formulējums, nosakot, ka jebkura dalībvalsts tiesa, ietverot specializētās tiesas, var noteikt pagaidu pasākumus un aizsargpasākumus. Tādējādi šis "problemātiskais vai neizprotamais"[14] teksts tiktu izskaidrots labāk.

47. Tomēr es nepiekrītu šim viedoklim. Tas ir pretrunā Regulas Nr. 6/2002 IX sadaļas "Piekritība un process prasībās, kas saistās ar Kopienas dizainparaugiem" uzbūvei, kas ir iedalīta 3 iedaļās:

– 1. iedaļā ir noteikts tas, ko varētu raksturot kā valsts tiesas, kurai ir kompetence izskatīt strīdu, noteikšanas pamatu. Tajā ir atsauce uz Briseles konvencijas[15] normām, kas ir piemērojamas, ja vien Regulā Nr. 6/2002 nav noteikts citādi;

– 2. iedaļā ir iekļauti Briseles Ia regulas piemērošanas izņēmumi. Tajā ir paredzēti starptautiskās kompetences noteikumi (82. pants) un noteikts, kuras tiesas ir piekritīgas lemt strīdos par Kopienas dizainparaugiem, kā arī izskatāmo prasību veidi (80. un 81. pants)[16]. 90. pants ("Pagaidu pasākumi, ietverot aizsargpasākumus") ir ietverts šajā iedaļā;

– 3. iedaļā ar nosaukumu "Citi strīdi saistībā ar Kopienas dizainparaugiem" kompetentās valsts tiesas noteikšanai ir atsauce uz 71. panta 1. un 4. punktu[17] un ir noteikta iekšējā [valsts] kompetence par prasībām, kas nav 81. pantā norādītās prasības. Konkrētāk, šī kompetence tiek noteikta tiesām, kam ir teritoriāla un priekšmetiska kompetence lietās, kas attiecas uz attiecīgās valsts dizainparauga tiesībām (93. pants).

48. Regulas Nr. 6/2002 IX sadaļas sistēmiska interpretācija apstiprina, ka likumdevējs ir vēlējies noteikt atšķirīgus režīmus attiecībā uz prasībām par Kopienas dizainparaugu pārkāpumiem un spēkā esamību, no vienas puses, un pārējām prasībām, no otras puses. Pirmā veida prasības ir reglamentētas 2. iedaļā, kurā ir ietverts arī 90. pants. Ir grūti pieņemt, ka 90. pantam būtu cits mērķis, kas atšķirtos no mērķa, kāds ir noteikumu kopumam (2. iedaļa), kurā tas ir ietverts. Citiem vārdiem, 90. pants ir piemērojams arī attiecībā uz pagaidu pasākumiem un aizsargpasākumiem, kas tiek pieprasīti saistībā ar prasībām par Kopienas dizainparaugu pārkāpumiem un spēkā esamību.

14 Ģenerālprokurora apsvērumi, 3.23. punkts.

15 OV 1998, C 27, 1. lpp., konsolidētā versija OV 2009, L 147, 5. lpp. Tomēr atsauce uz šo konvenciju būtu jāsaprot kā atsauce uz Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1215/2012 (2012. gada 12. decembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi civillietās un komerclietās (OV 2012, L 351, 1. lpp.) (turpmāk tekstā – "Briseles Ia regula").

16 Tajā ir noteiktas arī konkrētas īpatnības par prasību par tiesību pārkāpumiem vai spēkā esamību tvērumu un sekām un tostarp ietverti noteikumi par piemērojamajām tiesībām, saistītajām darbībām un otrās instances tiesas kompetenci (82.-89., 91. un 92. pants).

17 Ja kompetentā tiesa nav nosakāma saskaņā ar 79. panta 1. un 4. punktu, tiesvedība ir tās valsts tiesu kompetencē, kur atrodas Iekšējā tirgus saskaņošanas biroja (preču zīmes un dizainparaugi) mītne.

49. Nīderlandes valdība kā papildu argumentu norāda, ka 90. panta atrašanās vieta 2. iedaļā ir attālināta no Regulas Nr. 6/2002 80. un 81. panta. 82. līdz 89. panta, kuros regulēti citi jautājumi, novietojums starp tiem liekot secināt zināmu saistības starp tiem trūkumu.

50. Es neuzskatu, ka šis apgalvojums būtu pieņemams. Regulas Nr. 6/2002 82.-89. panta formulējums ir pārsātināts ar atsaucēm uz 81. pantā paredzētajām prasībām, un tas liecina, ka tām ir vienāda pieeja, kas pamato to visu iekļaušanu IX sadaļas 2. iedaļā. Pēc tās pašas loģikas ir skaidrojams, kādēļ 90. pants atrodas šajā pašā sadaļā, un tas pastiprina ideju, ka tajā paredzētie aizsargpasākumi atbilst procedūrām, kas ir noteiktas 81. pantā, nevis 3. iedaļā esošā 93. panta procedūrām.

51. Gramatiskās un sistēmiskās interpretācijas kritēriji atbalsta risinājumu, kas atšķiras no tā, ko piedāvā ģenerālprokurors un Nīderlandes valdība. Uz šādu pašu risinājumu norāda loģika, kas ir pamatā katrā dalībvalstī pastāvošajai divējādai sistēmai, kura ietver specializētās tiesas un pārējās kompetentās tiesas, to aplūkojot kopsakarā ar dažādajām funkcijām, kādas ir pagaidu pasākumiem un aizsargpasākumiem, no vienas puses, un tiesas nolēmumam, ar ko lieta tiek izskatīta pēc būtības, no otras puses.

52. Kopienas dizainparaugu tiesu specializācija, bez šaubām, veicina judikatūras vienotību un ar to tiek panākts, ka vienveidīgi tiek piemērotas attiecīgās normas, kas *pēc būtības* regulē prasības par pārkāpumiem un spēkā esamību. Šī pamattiesvedības loma iekļaujas Regulas Nr. 6/2002 sistēmā tādējādi, ka tās 80. pantā ir noteikts, ka kompetence attiecībā uz 81. pantā norādītajām prasībām ir ierobežotam skaitam tiesu un tā mērķis ir "veicināt [..] vienotu to prasību interpretāciju, kas attiecas uz Kopienas dizainparaugu derīgumu" (28. apsvērums).

53. Tomēr šāds mērķis nav piemērojams attiecībā uz pagaidu pasākumiem un aizsargpasākumiem, kuru noteikšana pēc definīcijas ir ierobežota laika ziņā un neskar (tiem nebūtu jāskar) galīgo lēmumu strīdā.

54. Nenoliedzot praktisko nozīmīgumu, kāds noteiktās lietās var būt lēmumam par aizsargpasākumiem, tas turpmāk ir pakārtots pamatlietai [18] un nevar skart jautājumus, kas attiecas uz pamatlietu. Regulā Nr. 6/2002 specializētajām tiesām ir skaidri rezervēta sarežģītu, lietas būtību ietekmējošu jautājumu (kādi var būt dizainparauga tiesību pārkāpums vai spēkā esamība) izskatīšana.

55. Par tādiem ir uzskatāma, piemēram, pretprasība, kas saskaņā ar 85. panta 1. punktu atbildētājam ir jāiesniedz, ja tas vēlas apstrīdēt Kopienas dizainparauga, kura īpašnieks ir prasītājs, spēkā esamību, ja īpašnieks ir cēlis savu prasību saskaņā ar Regulas Nr. 6/2002 81. pantu. Un pretēji, pagaidu pasākumu un aizsargpasākumu noteikšanas procesuālajā fāzē pietiek, ja atbildētājs atsaucas tikai uz spēkā neesamības *iebildi* (Regulas Nr. 6/2002 90. panta 2. punkts) [19].

56. Šī divējādā attieksme atklāj, ka Savienības likumdevēja ieskatā aizsargpasākumiem to pagaidu rakstura dēļ un tādēļ, ka ir sagaidāms nolēmums par lietas būtību, ir ierobežota iedarbība. Nav tā, ka pagaidu noregulējuma tiesnesis, izvērtējot *fumus boni iuris* vai pārējos izvirzītos pamatus, nevarētu ņemt vērā atbildētāja apgalvojumu (kā iebildi) par prasītāja dizainparauga spēkā esamību, bet, tā kā spriedums nav galīgs, nav nepieciešama pretprasība vai pieteikums specializētajai tiesai, kam galu galā būs jāizlemj šī lieta.

57. Turklāt ir jāņem vērā, ka, lai gan Kopienas dizainparaugu tiesu zinātības līmenis šajā jomā nav noliedzams, tomēr arī pārējām valsts tiesām ir šāda zinātība.

18 Tādēļ Amsterdamas tiesas pagaidu noregulējuma tiesnesis savā 2017. gada 12. janvāra lēmumā noteica termiņu prasības pēc būtības iesniegšanai.

19 Šī punkta spāņu valodas redakcijā ir neatbilstoši izmantota frāze "demanda de nulidad", lai gan patiesībā tā ir īsta *iebilde*, nevis prasība procesuālā izpratnē. To apstiprina citu valodu redakcijas, ko es esmu pārbaudījis: *exception de nullité* franču valodā; *plea* angļu valodā; *eccezioni di nullità* itāļu valodā; *excepção de nulidade* portugāļu valodā; *Einwand der Nichtigkeit* vācu valodā.

58. Proti, dizainparaugu aizsardzības sistēma balstās uz to, ka vienlaikus pastāv Kopienas un valsts dizainparaugi, kā rezultātā tiek attiecīgi piešķirta tiesu kompetence.

59. Valsts dizainparaugu aizsardzība ir valsts tiesu (nespecializēto tiesu Regulas Nr. 6/2002 izpratnē) kompetencē, kas piemēro katras dalībvalsts tiesību normas, un tas pats par sevi tām piešķir neapšaubāmu tuvumu šai jomai. Šajos strīdos tās var noteikt tos pašus aizsargpasākumus, kas attiecīgajā gadījumā būtu piemērojami strīdos par Kopienas dizainparaugiem [20].

60. Turklāt šo (nespecializēto) valsts tiesu kompetencē ir arī izskatīt noteiktus strīdus par Kopienas dizainparaugiem saskaņā ar Regulas Nr. 6/2002 93. pantu. Tās var šajos strīdos arī noteikt pagaidu pasākumus un aizsargpasākumus.

61. Tādēļ tiesneši, kam ar Regulas Nr. 6/2002 81. pantu nav piešķirta kompetence, darbojas sev pazīstamā jomā, neskarot to, ka tie nav tiesīgi lemt par strīda par Kopienas dizainparaugu tiesību pārkāpumu vai spēkā esamību būtību.

62. Man gan nešķiet, ka Kopienas dizainparaugu tiesu (lielākas) specializācijas arguments pamatotu pārējo valsts tiesu kompetences ierobežošanu attiecībā uz pagaidu pasākumiem un aizsargpasākumiem.

63. Nīderlandes valdība interpretē Regulas Nr. 6/2002 90. panta 1. punktu tādējādi, ka dalībvalstīm ir atstāta rīcības brīvība izvēlēties, kā organizēt aizsargpasākumu procedūru, [bet] ar tādu ierobežojumu, ka kompetencei noteikti ir jābūt Kopienas dizainparaugu tiesai.

64. Šajā nolūkā tā apgalvo, ka dalībvalstu procesuālā autonomija tiek atņemta tikai tad, ja pastāv skaidras tiesību normas, saskaņā ar kurām konkrēta kompetence tiek piešķirta konkrētai tiesai (kā ir noteikts Regulas Nr. 6/2002 80. un 81. pantā). Tādējādi nekas neliedzot valstij izlemt, ka ekskluzīvā kompetence, kas attiecas uz prasībām par pārkāpumiem un spēkā esamību, tostarp aizsargpasākumu posmā, ir specializētajām Kopienas dizainparaugu tiesām.

65. Šis viedoklis izrietot no Regulas Nr. 6/2002 90. panta 1. punkta kā tikai pilnvarojošas normas izpratnes, – dalībvalstis "var" īstenot iespēju piešķirt kompetenci, kas attiecas uz aizsargpasākumiem, vienām vai otrām tiesām (ar iepriekš izklāstīto ierobežojumu, ka katrā ziņā ir jāietver arī Kopienas dizainparaugu tiesas).

66. Es tomēr uzskatu, ka šajā normā lietotajam vārdam "var" ir cita nozīme, kas vairāk atbilst normas mērķim. Izvēles tiesības attiecas nevis uz dalībvalstīm, bet gan uz tiesvedības dalībniekiem. Turklāt tieši tādu iemeslu dēļ, kas attiecas uz tiesvedības dalībnieku aizsardzību un tiesu tuvumu, kam ir jāsniedz tiem steidzama atbilde [21], lai arī tā attiecas tikai uz pagaidu pasākumiem un aizsargpasākumiem, tiem ir atļauts vērsties gan specializētajās, gan parastajās tiesās.

67. Tādēļ šī norma ir jāinterpretē no Kopienas dizainparaugu tiesību īpašnieku, kas lūdz tiesas aizsardzību, viedokļa. Faktiski tiek atbalstīta *labvēlīgāka* aizsargpasākumu aizsardzības procedūra, kurā primāra ir efektivitāte [22], turpretī attiecībā uz lietas būtību prevalē specializācija prasību par pārkāpumu vai spēkā esamību izskatīšanā.

20 Kā es jau minēju (8. zemsvītras piezīme), Regulā Nr. 6/2002 nav ietverti īpaši noteikumi par šo pasākumu veidiem, attiecībā uz kuriem atbilstošie noteikumi ir ietverti katras dalībvalsts tiesību aktos par valsts dizainparaugiem.

21 Tā to interpretē Komisija, uzsverot, ka attiecīgajai personai ir pieejama ģeogrāfiski tuvākā tiesa, kurā var vērsties pēc steidzamas aizsardzības, un tas nozīmē, ka specializācija tiek atbīdīta otrajā plānā. Kā piemērus tā min nepieciešamību saglabāt pierādījumus, lai tie nepazustu, vai viltotu produktu izplatīšanu no attiecīgā izplatīšanas punkta, kā, piemēram, ostas vai rūpnīcas.

22 Intelektuālā īpašuma tiesību jomā aizsargpasākumiem ir būtiska loma, lai, ievērojot otras puses aizstāvības tiesības, tiesību īpašnieks saņemtu proporcionālu aizsardzību, pirms tiek pieņemts lēmums par lietas būtību (Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2004/48/EK (2004. gada 29. aprīlis) par intelektuālā īpašuma tiesību piemērošanu (OV 2004, L 157, 45. lpp.) 22. apsvērums).

68. Varētu domāt, ka šajā gadījumā Kopienas dizainparaugu tiesu minēšana būtu lieka, bet tā nav. Lai to saprastu, būtisks ir 90. panta 3. punkts, saskaņā ar kuru:

– ja attiecīgā persona izvēlas lūgt pagaidu pasākumu un aizsargpasākumu noteikšanu Kopienas dizainparaugu tiesai, šīs tiesas noteiktie pasākumi ir piemērojami jebkuras dalībvalsts teritorijā;

– ja attiecīgā persona izvēlas vērsties ar šo pieteikumu citās valsts tiesās, kas nav specializētās tiesas, šīs tiesas noteiktā aizsargpasākuma iedarbība attiecas tikai uz attiecīgo dalībvalsti.

69. Tieši Regulas Nr. 6/2002 90. panta 3. punkta pēdējā teikumā ir apstiprināts līdz šim izklāstītais. Nebūtu nepieciešams noteikt, ka "citas tiesas [kas nav Kopienas dizainparaugu tiesas] šajā jautājumā [paplašināt tās noteikto pagaidu pasākumu un aizsargpasākumu iedarbību uz jebkuras dalībvalsts teritoriju] nav kompetentas", ja pārējās tiesas pašas par sevi nebūtu kompetentas noteikt nevienu aizsargpasākumu prasību par Kopienas dizainparaugu pārkāpumu un spēkā esamību ietvaros.

70. Rezumējot, ja valsts tiesas nosaka aizsargpasākumu (jau skaidrotajā nozīmē), tā tiek īstenota aizsardzība, kas ir raksturīga šī veida procedūrām, ko raksturo steidzamība, bet, uzsvēršu, šajā procesuālajā posmā netiekot pabeigtai strīda izskatīšanai pēc būtības, kas ir piekritīga tikai Kopienas dizainparaugu tiesām.

V. Secinājumi

71. Ņemot vērā iepriekš minēto, iesaku Tiesai atbildēt *Hoge Raad der Nederlanden* (Nīderlandes Augstākā tiesa) šādi:

Padomes Regulas (EK) Nr. 6/2002 (2001. gada 12. decembris) par Kopienas dizainparaugiem 90. panta 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka valstu tiesas, kam ir kompetence valsts dizainparaugu jomā, ir tiesīgas noteikt pagaidu pasākumus un aizsargpasākumus tiesvedībās par Kopienas dizainparaugu pārkāpumiem un spēkā esamību, kurās kompetence lemt pēc būtības ir ekskluzīvi piešķirta tiesām, kas ir noteiktas saskaņā ar šīs regulas 80. panta 1. punktu.